

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาระดับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู และ 4) สร้างสมการพยากรณ์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี ปีการศึกษา 2567 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 30 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.75 ตอนที่ 2 แบบสอบถามการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู จำนวน 25 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.68 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = .55) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ การพัฒนาครู ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = .64) การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = .50) การพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = .63) การนิเทศการศึกษา ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = .68) และการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ภารกิจและเป้าหมาย ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = .67) ตามลำดับ

5.1.2 การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = .46) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ทรัพยากรในการเรียนรู้เชิงรุก ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = .71) การออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = .55) การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = .58) และการวัดผล ประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = .57) ตามลำดับ

5.1.3 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี โดยรวม ($r_{xy} = 0.66$) มีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกอยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยการเรียงลำดับความสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้

การนิเทศการศึกษา (X_5) มีความสัมพันธ์กันปานกลางกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r_{x_5y} = 0.61$)

การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ (X_2) มีความสัมพันธ์กันปานกลางกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r_{x_2y} = 0.60$)

การพัฒนาหลักสูตร (X_1) มีความสัมพันธ์กันปานกลางกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r_{x_1y} = 0.58$)

การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ภารกิจและเป้าหมาย (X_3) มีความสัมพันธ์กันปานกลางกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r_{x_3y} = 0.55$)

○ การพัฒนาครู (X_4) มีความสัมพันธ์ปานกลางกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r_{x_4y} = 0.55$)

5.1.4 การพยากรณ์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี คือ การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ (X_2) การนิเทศการศึกษา (X_5) และการพัฒนาครู (X_4) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ (R) เท่ากับ 0.659 ค่ากำลังสองของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ (R^2) เท่ากับ 0.434 ซึ่งปัจจัยทั้ง 3 ด้านนี้ สามารถร่วมกันพยากรณ์การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี ได้ร้อยละ 43.40 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสามารถนำมาเขียนสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ

$$\begin{aligned}\hat{Y}_{\text{tot}} &= a + b_2X_2 + b_5X_5 + b_4X_4 \\ &= 2.013 + 0.160X_2 + 0.139X_5 + 0.116X_4\end{aligned}$$

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

$$\begin{aligned}\hat{Z}_y &= \beta_2Z_{x_2} + \beta_5Z_{x_5} + \beta_4Z_{x_4} \\ &= 0.177Z_{x_2} + 0.207Z_{x_5} + 0.163Z_{x_4}\end{aligned}$$

ทั้งนี้ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้นพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตร (X_1) และการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ภารกิจและเป้าหมาย (X_3)

ไม่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา
จังหวัดจันทบุรี

5.2 อภิปรายผล

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู
ในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี สามารถอภิปรายผลที่เกิดขึ้นได้ ดังนี้

5.2.1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก
เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย
ได้ดังนี้ การพัฒนาครู การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ การพัฒนาหลักสูตร การนิเทศการศึกษา
และการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ภารกิจและเป้าหมาย ตามลำดับ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้บริหาร
สถานศึกษาเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนงานวิชาการ ภาวะผู้นำทางวิชาการที่เข้มแข็งของ
ผู้บริหารสถานศึกษา สามารถเป็นแรงผลักดันในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ส่งผลต่อการเรียนรู้และ
การพัฒนานักเรียนในระยะยาว ดังที่ดาราวรรณ ศรีกาญจนา (2561 : 30) ได้กล่าวไว้ว่า ภาวะผู้นำ
ทางวิชาการเป็นคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริม สนับสนุน ชี้นำ โน้มน้าวและจูงใจ
ให้เกิดการพัฒนาทางวิชาการ สามารถกำหนดภารกิจของโรงเรียน พัฒนาการเรียนการสอน และสร้าง
บรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ตรงตามเป้าหมาย ประกอบกับสมบุญ ศิลปรุ่งธรรม
(2565 : 21) ที่ให้ความสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการไว้ว่า เป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อคุณภาพการสอน
ของครูและการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เกิดประสิทธิภาพ โดยการแสดงออกของผู้นำที่ชัดเจนส่งผลให้เกิด
ความน่าเชื่อถือและเกิดมิตรภาพระหว่างผู้บริหาร ครูและผู้เรียน ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้าง
สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ ๆ และประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีคุณภาพในศตวรรษที่ 21
ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของศุภลักษณ์ รัตนบุรี และสุนทรี วรรณไพเราะ (2567 : 36-50) ที่ได้ศึกษา
ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ
ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ประกอบงานวิจัยของนุรีนา แวดือระ
และคณะ (2566 : 368-380) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการ
โรงเรียนกับบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนเอกชนในระบบสังกัดสำนักงาน
การศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการโดยรวมของผู้อำนวยการ
โรงเรียน โรงเรียนเอกชนในระบบ สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดปัตตานี โดยรวมอยู่ใน
เกณฑ์ดีมาก อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของอังณา อิมสมบัติ และพรเทพ ฐ์แผน (2567 : 223-234)
ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้น
เรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ผลการวิจัย

พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมาก ด้วยเหตุนี้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ถือว่าเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี มีภาวะผู้นำทางวิชาการที่สามารถพัฒนาครูและนักเรียนได้อย่างมีคุณภาพ

5.2.2 การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ทรัพยากรในการเรียนรู้เชิงรุก การออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก และการวัดผล ประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูมีกลวิธีในการออกแบบและจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย สามารถพัฒนาตนเองในการเลือกใช้ ออกแบบ สร้าง พัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่นำมาใช้กับนักเรียนได้ สอดคล้องกับพิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2563 : 35-36) ที่บอกว่า ผู้เรียนสามารถใช้กระบวนการเรียนรู้ เรียนรู้ด้วยตนเองและการเรียนรู้จะรวดเร็วและมีเทคนิค ต้องอาศัยกระบวนการสอนของครู ดังที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562 : 4) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับการจัดการเรียนรู้ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดขั้นสูง สามารถเขียน อ่าน ตั้งคำถามและร่วมกันอภิปราย โดยเน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง ประกอบกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกำแพงเพชร (2564 : 6) ได้กล่าวว่า Active Learning เป็นกลไกที่ช่วยกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เกิดขึ้นอย่างเต็มที่ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน ผ่านกิจกรรมที่ต้องใช้ทักษะและเชื่อมโยงกับความรู้ที่ได้เรียนมาเพื่อสร้างความเข้าใจที่ลึกซึ้ง สอดคล้องกับผลการวิจัยของคาวิต (Cavide Demirci, 2017 : 129-144) ที่ได้ศึกษาผลของวิธีการจัดการเรียนรู้เชิงรุกต่อเจตคติของนักเรียนเกรด 7 ในการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ ระหว่างคะแนนเจตคติเฉลี่ยของกลุ่มผู้เรียนที่จัดการเรียนรู้เชิงรุกกับกลุ่มผู้เรียนแบบดั้งเดิม ผลการวิจัยพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยกลุ่มทดลองหลังใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกมีเจตคติต่อวิชาวิทยาศาสตร์สูงกว่ากลุ่มควบคุม อีกทั้งยังมีผลการวิจัยของนูรีนา แวดือเระ และคณะ (2566 : 368-380) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกับบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนเอกชนในระบบสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ซึ่งผลการวิจัยพบว่า บทบาทของครูโดยรวมในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกอยู่ในเกณฑ์ดีมาก ประกอบกับผลการวิจัยของศุภลักษณ์ รัตนบุรี และสุนทรี วรรณไพเราะ (2567 : 36-50) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้จึงเป็นผลทำให้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูใน

สถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการวางรากฐานที่ดีต่ออนาคตของการศึกษาในจังหวัดจันทบุรีและของชาติ

5.2.3 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกอยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า บทบาทของผู้บริหารในการนิเทศการศึกษา การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ และการพัฒนาหลักสูตร มีอิทธิพลโดยตรงในการสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูสามารถปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะที่เดียวกันการกำหนดวิสัยทัศน์และการพัฒนาครูยังเป็นปัจจัยเสริมที่ช่วยให้ครูมีทิศทางและเป้าหมายในการสอนที่ชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมครูให้มีความตระหนักที่จะปรับเปลี่ยนบทบาท โดยแสวงหาวิธีการหรือกิจกรรมที่หลากหลาย ในการเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน สิ่งเหล่านี้จะทำให้ครูเกิดทักษะในการสอน และมีความเชี่ยวชาญในบทบาทหน้าที่ที่รับผิดชอบ เป็นการพัฒนาดน พัฒนางาน และพัฒนาผู้เรียนไปพร้อมกัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562 : 4-5) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของมาเรีย เอลีโอฟอตู เมนอน (Maria Eliophotou Menon, 2014 : 509-528) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำแบบเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมของผู้นำที่ครูรับรู้ว่ามีประสิทธิภาพ และความพึงพอใจในการปฏิบัติการสอนของครู ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยพฤติกรรมผู้นำพฤติกรรมผู้นำที่ครูรับรู้มีประสิทธิภาพและความพึงพอใจโดยรวมในการปฏิบัติการสอนของครู มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญกับพฤติกรรมผู้นำ อีกทั้งหยาดทิพย์ ซีซง และคณะ (2564 : 165-175) ยังได้ศึกษาปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนและประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร สัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ประกอบกับผลการวิจัยของนูรีนา แวดีอระ และคณะ (2566 : 368-380) ซึ่งได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกับบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนเอกชนในระบบสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยยังพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกับบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง ($r=0.753$) สอดคล้องกับผลการวิจัยของศุภลักษณ์ รัตนบุรี และสุนทรี วรรณไพเราะ (2567 : 36-50) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของครูสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง ($r = .718$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลการวิจัยของ เกตุอัมพร มีying และสินธวา คามดิษฐ์ (2560 : 234-245) ที่ได้ศึกษาปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนเอกชนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูมีความสัมพันธ์กันในทางบวกและอยู่ในระดับสูง ($r = .722$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกอยู่ในระดับปานกลาง หากผู้บริหารสถานศึกษาสามารถเพิ่มเติมความรู้ ทักษะ และเทคนิคต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการบริหารงานวิชาการเพิ่มขึ้นไปอีก จะส่งผลให้ครูมีกระบวนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสูงขึ้นกว่าเดิม (ประเสริฐ กอบสุข และชัยยนต์ เพาพาน, 2565 : 33-44)

5.2.4 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี ด้วยสมการพยากรณ์ พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ได้ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการสามารถสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีให้ครูในการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกที่มีประสิทธิภาพ การพัฒนาผู้นำทางวิชาการจึงเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนสถานศึกษา ส่งผลให้เกิดการพัฒนาผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ดังที่สมบุญ ศิลปรุ่งธรรม (2565 : 21) ได้กล่าวว่า การแสดงออกของผู้นำที่ชัดเจนช่วยสร้างความเชื่อถือและมิตรภาพระหว่างผู้บริหารกับครูและผู้เรียน ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ ๆ และประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีคุณภาพในศตวรรษที่ 21 ผู้นำทางวิชาการจึงควรมีความรู้ทางวิชาการอย่างแท้จริงและมีสมรรถนะในการนำทางอย่างมีประสิทธิภาพ การศึกษาในจังหวัดจันทบุรีจะสามารถก้าวไปสู่อนาคตที่ดียิ่งขึ้น โดยการสร้างระบบสนับสนุนที่แข็งแกร่งในด้านต่าง ๆ การสร้างบรรยากาศที่เปิดกว้างสำหรับการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเป็นการสนับสนุนให้เกิดการสร้างสรรค่นวัตกรรม ช่วยกระตุ้นแรงจูงใจให้ครูในการพัฒนาวิธีการสอน และสามารถนำแนวทางใหม่ ๆ มาใช้ในห้องเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การนิเทศการศึกษาเป็นปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนให้ครูมีโอกาสเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ส่งผลให้ครูมีความมั่นใจในการใช้วิธีการสอนใหม่ ๆ ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน ประกอบกับการจัดอบรมพัฒนาครู ยังเป็นการสร้างเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครู และนำไปสู่การพัฒนาการศึกษาที่มีคุณภาพและยั่งยืนในระยะยาว สอดคล้องกับผลการวิจัยของ บัคเตียร์

อากุงปัมบูดี และ อิหม่าม กุณาวัน (Pambudi, B. A., and Gunawan, I, 2020 : 1-4) ได้ศึกษาปัจจัย
 ภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อทักษะการจัดการเรียนรู้และประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานของครู
 ใช้แนวทางการวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้การวิเคราะห์การถดถอย ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำ
 ทางวิชาการส่งผลต่อทักษะการจัดการเรียนรู้และประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานของครูอย่างมี
 นัยสำคัญทางสถิติ อีกทั้งสุจิตตรา มูลอินทร์และปรียาภรณ์ ตั้งคุณนันต์ (2565 : 79-94) ยังได้ศึกษา
 คุณลักษณะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 มัธยมศึกษาเขตเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
 ของครู อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ และด้านการสนับสนุนของ
 ผู้บริหาร สามารถร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 42.00 อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของจารุรัตน์
 บุญฤกษ์ และคณะ (2566 : 91-106) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผล
 ต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา
 นครศรีธรรมราช เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อ
 ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูพบว่า ปัจจัยตัวแปรมีอำนาจพยากรณ์ มีจำนวน 3 ตัวแปร คือ
 ด้านการบริหารจัดการ ด้านการนิเทศ และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ส่งผลต่อประสิทธิภาพการ
 จัดการเรียนรู้ของครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 รวมถึงสอดคล้องกับผลการวิจัยของ
 หยาดทิพย์ ซีซอง และคณะ (2564 : 165-175) ได้ศึกษาปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร
 โรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ ของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ได้แก่ การพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากร
 การพัฒนาผู้เรียน และการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้และการประเมินคุณภาพการศึกษาของ
 สถานศึกษา มีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน โดยรวม อย่างมีนัยสำคัญ
 ทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน ร้อยละ 79.20
 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ ± 22.792 ประกอบกับผลการวิจัยของอังธนา
 อิมสมบัติ และพรเทพ รุ่งแผน (2567 : 223-234) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร
 สถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของ
 ผู้บริหารสถานศึกษาด้านการส่งเสริมและการพัฒนาครู และด้านการจัดหาทรัพยากรที่จำเป็นส่งผลต่อ
 การจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียนของครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยร่วมกัน
 พยากรณ์การจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียนของครู ได้ร้อยละ 38 จึงสรุปได้ว่า ผู้บริหาร
 สถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในสถานศึกษานำร่อง
 พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี โดยตรงในด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ การนิเทศ

การศึกษาและการพัฒนาครู เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีทรัพยากรในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เกิดการออกแบบการจัดกิจกรรม มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก และมีการวัดผล ประเมินผล การจัดการเรียนรู้เชิงรุกอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี ที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการยังต้องให้ความสำคัญกับการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ภารกิจและเป้าหมาย อีกทั้งการให้ความสำคัญกับการพัฒนาหลักสูตรที่ทันสมัยตอบสนองความต้องการของผู้เรียนยังเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่สำคัญในการสร้างระบบการศึกษาที่มีคุณภาพและยั่งยืน ส่งผลให้เกิดการยกระดับคุณภาพการศึกษาของจังหวัดจันทบุรีที่ต่อเนื่อง มั่นคง และยั่งยืน ตรงตามรูปแบบ Chan Education Shift Model (ธีรังกูร วรบำรุงกุล และคณะ, 2566 : 165-166)

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัย มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

5.3.1.1 จากผลการวิจัยสิ่งที่พบ คือ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ภารกิจและเป้าหมาย มีค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้าย จึงเสนอแนะว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาทักษะด้านการจัดการเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management) รวมถึงหาแนวทางการสร้างแรงบันดาลใจและการสร้างการมีส่วนร่วมจากครู เพื่อให้สามารถกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ภารกิจ และเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.3.1.2 จากการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ในด้านการวัดผล ประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้าย จึงเสนอแนะให้ผู้บริหารสถานศึกษาควรมุ่งเน้นการพัฒนาความรู้ และทักษะของครูผ่านการอบรมและพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการใช้เครื่องมือประเมินที่หลากหลายและเหมาะสมกับการเรียนรู้เชิงรุก

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

5.3.2.1 ควรศึกษารูปแบบภาวะผู้นำด้านภาวะผู้นำเชิงการเปลี่ยนแปลง (transformational leadership) และภาวะผู้นำเชิงกระบวนการ (instructional leadership) กับผลลัพธ์ของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อให้ได้ 1) วิธีการวัดผล ประเมินผลที่หลากหลาย 2) รูปแบบการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา 3) รูปแบบการเรียนการสอนที่หลากหลาย 4) รูปแบบการ

เรียนการสอนที่เหมาะสม กับบริบทของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เพื่อพัฒนา
ศักยภาพของครูและนักเรียน

5.3.2.2 ควรทำวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อเอื้อผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับครูและส่งผลให้กับผู้เรียน
อย่างมีประสิทธิภาพเป็นรูปธรรม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี